

Шкідливі комахи у плодовому саду. Каліфорнійська щитівка-карантинний організм.

Каліфорнійська щитівка великої шкоди завдає груші, яблуні, вишні, сливі, черешні, абрикосу, персику а також мигдалю, волоському горіху, глоду, айві, троянді, бузку, липі, акації, вербі та тополі. Щитівка проникла на територію України з Угорщини, поширилася на Закарпатті й продовжує заселяти нові ареали.

Щитівки (Diaspididae, Hemiptera) присмоктуються до гілок, пагонів, стовбурів рослин і живляться їхніми соками. Небезпечний шкідник має вигляд блискучого щитка з декількома рядами дрібних «зерен». Пошкоджені рослини припиняють ріст, пагони викривляються, кора тріскається. Плоди і листя рослин покриваються червоними плямами й опадають. Особливо потерпають від щитівки молоді дерева. Дорослі дерева відстають у рості й поступово засихають. Типовим для ураження щитівкою є виділення липкої медової роси.

Каліфорнійська щитівка *Quadraspidiotus*

perniciosus Comst. пошкоджує близько 270 видів культурних і дикорослих рослин. У європейській частині ареалу найбільшої шкоди заподіює яблуні.

Трапляється у південних і південно-західних областях України. Каліфорнійська щитівка витримує значні морози і спеку. Її шкодочинність зумовлюється

високою плодючістю (від 50 до 400 личинок), великою кількістю поколінь (до 4 і більше), широким спектром пошкоджуваних видів рослин, високою екологічною пластичністю виду.

Немає сортів, які були б стійкими до щитівки, а за відсутності обробки шкідник зберігається у верхівках дерев і мігрує на сусідні сади. Комаха оселяється значними колоніями на гілках, листках і плодах. Живиться вмістом клітин рослини, які проколєно хоботком. Унаслідок цього порушується мінеральний та органічний обмін. Листя передчасно опадає, пагони відстають у рості, викривлюються і засихають. На стовбурах і гілках з'являється характерна мережа тріщин. Колонії шкідника ховаються під пошкодженою корою, отримуючи прихисток від несприятливих умов та хімічних заходів боротьби. У яблуні пошкоджені ділянки кори біля місця уколу шкідника відокремлюються від тканини, коркуються, що зумовлює почервоніння, добре помітне на зеленій молодій корі і шкірці плодів. На фоні червоної плями добре помітні щитівки.

Найбільш небезпечна каліфорнійська щитівка для саджанців і молодих насаджень, які гинуть за 1–2 роки. Уразливими до каліфорнійської щитівки є сорти: Шафран Літній, Пепін Лондонський, Бельфлер жовтий, Кальвіль сніговий, Джонатан, Папіровка, Голден Делішес. Низька температура повітря і кількість морозних днів знижують чисельність усіх видів щитівок. **Каліфорнійська щитівка поширюється** із посадковим та щепним матеріалом — саджанцями, живцями, одягом і взуттям людей, знаряддями праці.

Захист саду від щитівок

Боротьба зі щитівками є комплексною і достатньо тривалою. Якісний посадковий матеріал до продажу піддають фумігації бромистим метилом у спеціальних камерах. За наявності більше п'яти щитків на 10 см гілок або в разі вегетації п'яти личинок на 1 см товстих гілок

необхідно обприскати дерева в осередках шкідника інсектицидами за 2–4 доби після закінчення цвітіння яблуні. Точніше строк обробки встановлюють за початком виходу личинок з-під щитків.

Рано-навесні до розпускання бруньок (за температури не нижче ніж 4 °С) оптимально застосовувати 4–5%-вий препарат 30 В, а під час вегетації та після цвітіння — Пірінекс Супер 420 (Біфентрин, 20 г/ л + хлорпірифос, 400 г/ л). Нурел Д (Хлорпірифос, 500 г/ л + циперметрин, 50 г/ л, к. е.) ефективний у першій половині червня. Усі ці препарати, окрім прямої дії, справляють післядію. Під олійними емульсіями щитівки задихаються.

Агротехнічні заходи включають:

- викорчовування пошкоджених старих дерев, що не мають господарського значення, а також проріджування старих садів і видалення нерентабельних насаджень;
- ретельне очищення стовбурів та основних гілок плодових дерев від мертвої кори, під якою можуть бути колонії щитівок, та її спалювання;
- огляд і проріджування крон дерев, видалення сухих гілок, зниження висоти крон дерев для забезпечення кращої обробки їх хімічними препаратами і продуктивності;
- знищення прикореневої та чагарникової порості навколо стовбурів, у міжряддях і на узбіччях доріг;
- видалення і знищення всіх гілок, сучків та залишків кори після обрізування й очищення.

Перш ніж купувати саджанці і прищепи, їх ретельно оглядають на яскравому денному світлі. Якісні саджанці супроводжуються документами, що підтверджують карантинний і фітосанітарний стан цієї продукції.

Забороняється отримувати посадковий і прищепний матеріал плодових культур, плодів і рослин із вогнищ поширення щитівки. Карантинному огляду підлягають усі імпортні партії посадкового та прищепного матеріалу. Відбирають та оглядають зразки згідно з чинним державним стандартом.

За більш детальною інформацією звертайтеся за адресою: м.Миргород, вул. Кашинського, 6 А, тел. (05355)5-26-56

Державний фітосанітарний інспектор
Головного управління
Держпродспоживслужби в Полтавській області

С. Надтока